

У Х В А Л А

КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про припинення конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини четвертої статті 15, частини третьої статті 16, частини вісімнадцятої статті 28, частин першої, третьої, п'ятої статті 84, частин сьомої, восьмої статті 85, частини першої статті 86, частини першої статті 104 Закону України „Про вибори Президента України“ та за конституційним поданням 45 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 71, пункту 20 частини першої статті 92, частини першої статті 103 Конституції України, статей 28, 80, 84, 85, 94, 96, 98, 104 Закону України „Про вибори Президента України“

м. К и ї в

25 жовтня 2007 року

№ 44-уп/2007

Справа № 1-8/2007

Конституційний Суд України у складі суддів:

Стрижака Андрія Андрійовича – головуючого,
Бринцева Василя Дмитровича,
Джуня В'ячеслава Васильовича,
Дідківського Анатолія Олександровича,
Домбровського Івана Петровича,
Кампа Володимира Михайловича,
Колоса Михайла Івановича,
Лилака Дмитра Дмитровича,
Мачужак Ярослави Василівни – доповідача,
Стецюка Петра Богдановича,
Ткачука Павла Миколайовича,
Шишкіна Віктора Івановича,

розглянув на пленарному засіданні справу за конституційним поданням 49 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини четвертої статті 15, частини третьої статті 16, частини вісімнадцятої статті 28, частин першої, третьої, п'ятої статті 84, частин

сьомої, восьмої статті 85, частини першої статті 86, частини першої статті 104 Закону України „Про вибори Президента України“ від 5 березня 1999 року № 474–XIV в редакції Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про вибори Президента України“ від 18 березня 2004 року № 1630–IV та за конституційним поданням 45 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 71, пункту 20 частини першої статті 92, частини першої статті 103 Конституції України, статей 28, 80, 84, 85, 94, 96, 98, 104 Закону України „Про вибори Президента України“ від 5 березня 1999 року № 474–XIV в редакції Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про вибори Президента України“ від 18 березня 2004 року № 1630–IV (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 14, ст. 81; 2004 р., № 20–21, ст. 291).

Заслухавши суддю-доповідача Мачужак Я.В. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в:

1. До Конституційного Суду України звернулися 49 народних депутатів України з клопотанням дати офіційне тлумачення положень частини четвертої статті 15, частини третьої статті 16, частини вісімнадцятої статті 28, частин першої, третьої, п'ятої статті 84, частин сьомої, восьмої статті 85, частини першої статті 86, частини першої статті 104 Закону України „Про вибори Президента України“ від 5 березня 1999 року № 474–XIV в редакції Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про вибори Президента України“ від 18 березня 2004 року № 1630–IV (далі – Закон).

На думку суб'єкта права на конституційне подання, необхідність в офіційному тлумаченні зазначених норм Закону зумовлена невизначеністю порядку дій органів державної влади, суб'єктів виборчого процесу в разі скасування Верховним Судом України рішення Центральної виборчої комісії щодо встановлення результатів виборів Президента України. Зокрема, Законом не передбачено окремих положень щодо можливості визнання результатів виборів чи повторного голосування в межах єдиного загальнодержавного виборчого округу з виборів Президента України недійсними, а встановлено лише процедуру визнання недійсними результатів голосування на окремих дільницях. У положеннях Закону також не врегульовано питання, чи може Центральна виборча комісія констатувати наявність обставин,

передбачених пунктом 1 частини четвертої статті 15 Закону, а саме – що жодного з кандидатів на пост Президента України не було обрано.

При цьому автори клопотання просять роз'яснити наведені положення Закону в аспекті таких питань:

– чи може відповідно до зазначених положень Закону Верховний Суд України визнати незаконною та скасувати постанову Центральної виборчої комісії щодо встановлення результатів виборів Президента України або повторного голосування з виборів Президента України;

– чи може Центральна виборча комісія повторно встановити результати виборів Президента України чи повторного голосування з виборів Президента України в разі скасування Верховним Судом України постанови Центральної виборчої комісії про встановлення результатів виборів Президента України чи повторного голосування з виборів Президента України;

– чи може Центральна виборча комісія відповідно до пункту 1 частини четвертої статті 15, частини третьої статті 16 Закону звернутися до Верховної Ради України з поданням про призначення повторних виборів Президента України в разі скасування Верховним Судом України постанови Центральної виборчої комісії про встановлення результатів виборів Президента України чи повторного голосування з виборів Президента України.

До Конституційного Суду України також надійшло конституційне подання 45 народних депутатів України з клопотанням про офіційне тлумачення положень частини першої статті 71, пункту 20 частини першої статті 92, частини першої статті 103 Конституції України, статей 28, 80, 84, 85, 94, 96, 98, 104 Закону.

Необхідність в офіційному тлумаченні наведених норм Конституції України та Закону, на думку народних депутатів України, викликана неможливістю легітимного обрання Українським народом Президента України, зокрема: Закон передбачає можливість визнання недійсними лише результатів голосування на виборчій дільниці, встановлює вичерпний перелік підстав для цього (стаття 80); лише Центральна виборча комісія може прийняти рішення про проведення повторного голосування (стаття 84); Закон не надає права іншим органам приймати рішення замість виборчих комісій (стаття 98) і не передбачає можливості оскарження рішення Центральної виборчої комісії про встановлення результатів виборів Президента України (стаття 104).

При цьому автори клопотання просять роз'яснити положення Конституції України та Закону в аспекті таких питань:

– чи передбачено пунктом 20 частини першої статті 92 Конституції України можливість визначення результатів повторного голосування та виборів Президента України в іншому порядку, ніж встановлено законами, зокрема статтями 84, 85 Закону, чи на підставі рішення суду;

– чи допускає принцип рівності проведення виборів в Україні, зокрема виборів Президента України, закріплений у статтях 71, 103 Конституції України, можливість проведення різних етапів однієї і тієї ж виборчої кампанії на підставі різних законів, адже це ставить у нерівні умови не тільки тих кандидатів на пост Президента України, які були включені до бюлетеня для повторного голосування, а й усіх кандидатів, які брали участь у виборах;

– чи передбачено частиною восьмою статті 28, статтею 94 Закону можливість розгляду скарг після закінчення встановлених ними строків і чи має бути враховано виборчими комісіями судові рішення, якщо вони прийняті та направлені до виборчих комісій після перебігу граничних строків розгляду скарг, визначених зазначеними нормами Закону;

– чи допускають положення статей 80, 84, 85, 98, 104 Закону можливість скасовувати у судовому порядку протокол Центральної виборчої комісії про встановлення результатів виборів Президента України і рішення Центральної виборчої комісії, прийнятого на підставі цього протоколу, про обрання Президента України та повторне призначення повторного голосування на виборах Президента України, і до того ж не Центральною виборчою комісією, а судом.

2. Відповідно до статті 58 Закону України „Про Конституційний Суд України“ Конституційний Суд України Ухвалою від 21 грудня 2004 року № 79-у/2004 об'єднав конституційні провадження у справах за вказаними конституційними поданнями.

3. З приводу порушених у конституційних поданнях питань, Конституційним Судом України проаналізовано висловлені щодо них позиції Президента України, Голови Верховної Ради України, Голови Верховного Суду України, Голови Вищого адміністративного суду України, Голови Центральної виборчої комісії, Міністра юстиції України, Першого заступника Генерального прокурора України, фахівців Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого, Львівського національного університету імені Івана Франка, Одеської національної юридичної академії, правничого факультету Національного університету „Острозька академія“, юридичного

факультету Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Київського національного університету внутрішніх справ, Академії прокуратури України.

4. Конституційний Суд України, вирішуючи питання, порушені у конституційних поданнях, виходить з такого.

4.1. Як вбачається зі змісту конституційних подань, їх автори просять роз'яснити питання щодо наявності повноважень Верховного Суду України скасовувати рішення Центральної виборчої комісії про встановлення результатів виборів Президента України або повторного голосування з виборів Президента України та призначення повторного голосування на виборах Президента України за рішенням цього суду та повноважень Верховної Ради України, Центральної виборчої комісії щодо призначення повторних виборів Президента України у разі скасування Верховним Судом України постанови Центральної виборчої комісії про встановлення результатів виборів Президента України або повторного голосування з виборів Президента України. Вони фактично просять надати консультацію щодо правильності застосування окремих положень Закону з питань встановлення Центральною виборчою комісією результатів повторного голосування на виборах Президента України, можливості їх оскарження у судовому порядку та законності постановлення судових рішень, встановлення юридичних фактів та їх оцінки, що не належать до повноважень Конституційного Суду України (стаття 150 Конституції України, статті 13, 14 Закону України „Про Конституційний Суд України“).

4.2. Крім того, під час підготовки до розгляду справи на пленарному засіданні Конституційного Суду України у правозастосовчій практиці та чинному законодавстві України відбулися такі зміни.

Центральна виборча комісія відповідно до частини п'ятої статті 11, частини п'ятої статті 84, частин першої, другої статті 85, частини другої статті 98 Закону, керуючись статтями 12, 13, пунктами 1–4 статті 17 Закону України „Про Центральну виборчу комісію“ ухвалила постанову „Про призначення повторного голосування з виборів Президента України 26 грудня 2004 року“ від 4 грудня 2004 року № 1273, якою, зокрема, призначила повторне голосування з виборів Президента України на неділю, 26 грудня 2004 року.

Зважаючи на рішення Верховного Суду України від 3 грудня 2004 року, Верховна Рада України прийняла Закон України „Про особливості застосування Закону України „Про вибори Президента

України при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року“ від 8 грудня 2004 року № 2221–IV, яким було врегульовано питання щодо дій дільничних, територіальних виборчих комісій, Центральної виборчої комісії у разі скасування Верховним Судом України результатів повторного голосування з виборів Президента України. Цим Законом було передбачено, що скарга на рішення Центральної виборчої комісії, у тому числі про встановлення результатів виборів Президента України, а також на дії чи бездіяльність Центральної виборчої комісії, може бути подана до Верховного Суду України у семиденний строк відповідно з дня прийняття нею оскаржуваного рішення, вчинення дій чи бездіяльності (частина друга статті 15).

Відповідно до абзацу другого пункту 3 розділу XI „Прикінцеві та перехідні положення“ Цивільного процесуального кодексу України від 18 березня 2004 року втратив чинність Цивільний процесуальний кодекс України від 18 липня 1963 року із змінами, внесеними, зокрема, у главу 30-Б, де було визначено повноваження Верховного Суду України розглядати скарги на рішення, дії або бездіяльність Центральної виборчої комісії по виборах Президента України.

З набранням чинності Кодексом адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року розгляд та вирішення справ щодо встановлення Центральною виборчою комісією результатів виборів, зокрема Президента України, віднесено до компетенції Вищого адміністративного суду України (пункт 1 частини четвертої статті 18, частина третя статті 172). Положенням пункту 11 розділу VII „Прикінцеві та перехідні положення“ Кодексу адміністративного судочинства України передбачено, що після набрання чинності Кодексом адміністративного судочинства України розгляд справ щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму, здійснюється в порядку, встановленому цим Кодексом.

Отже, з набранням чинності Кодексом адміністративного судочинства України розгляд спорів у судовому порядку щодо встановлення Центральною виборчою комісією результатів виборів Президента України визначається положеннями цього Кодексу, а не Закону.

Аналізуючи наведені зміни чинного законодавства України, Конституційний Суд України дійшов висновку, що ними по-іншому врегульовано питання, порушені у конституційних поданнях 49 та 45 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень Закону.

4.3. Офіційне тлумачення положень частини першої статті 71, пункту 20 частини першої статті 92, частини першої статті 103 Конституції України суб'єкт права на конституційне подання просить надати в контексті положень Закону, що у зв'язку з викладеним не може бути надане. Таким чином, правового обґрунтування в необхідності офіційного тлумачення вказаних положень Конституції України, як це передбачено пунктом 4 частини другої статті 39 Закону України „Про Конституційний Суд України“, авторами клопотання не зазначено.

5. На підставі наведеного Конституційний Суд України дійшов висновку, що конституційне провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини четвертої статті 15, частини третьої статті 16, частини вісімнадцятої статті 28, частин першої, третьої, п'ятої статті 84, частин сьомої, восьмої статті 85, частини першої статті 86, частини першої статті 104 Закону та за конституційним поданням 45 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 71, пункту 20 частини першої статті 92, частини першої статті 103 Конституції України, статей 28, 80, 84, 85, 94, 96, 98, 104 Закону підлягає припиненню на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційних подань вимогам, передбаченим Конституцією України, Законом України „Про Конституційний Суд України“, та невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційних поданнях.

Враховуючи викладене та керуючись статтею 153 Конституції України, статтями 45, 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“, § 51 Регламенту Конституційного Суду України, Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Припинити конституційне провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини четвертої статті 15, частини третьої статті 16, частини вісімнадцятої статті 28, частин першої, третьої, п'ятої статті 84, частин сьомої, восьмої статті 85, частини першої статті 86, частини першої статті 104 Закону України „Про вибори Президента України“ від 5 березня 1999 року № 474–XIV в редакції Закону

України „Про внесення змін до Закону України „Про вибори Президента України“ від 18 березня 2004 року № 1630–IV та за конституційним поданням 45 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 71, пункту 20 частини першої статті 92, частини першої статті 103 Конституції України, статей 28, 80, 84, 85, 94, 96, 98, 104 Закону України „Про вибори Президента України“ від 5 березня 1999 року № 474–XIV в редакції Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про вибори Президента України“ від 18 березня 2004 року № 1630–IV на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційних подань вимогам, передбаченим Конституцією України, Законом України „Про Конституційний Суд України“, та невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційних поданнях.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ